

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.21.030/2017/4/II.

A Fővárosi Ítéltábla a Winkler, Barna & Társai Ügyvédi Iroda (**felperesi jogi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Dósa Melinda ügyvéd) által képviselt **felperes neve (felperes címe)** felperesnek - a Kosik Ügyvédi Iroda (**alperesi jogi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Kosik Kristóf ügyvéd) által képviselt **Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzat** (1051 Budapest, Erzsébet tér 4.) I. rendű és **Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzat Polgármesteri Hivatala** (1051 Budapest, Erzsébet tér 4.) II. rendű alperesek ellen **közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése** iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2017. június 26. napján meghozott 29.P.24.675/2016/25. számú ítélete ellen a felperes 26. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az egyetemlegesen jogosult I-II. rendű alpereseknek 15 napon belül 670.000 (hatszázhetvenezer) forint + áfa másodfokú perköltséget és az államnak külön felhívásra 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket egyetemlegesen 38.000.000 forint, valamint annak 2015. október 2. napjától számított, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamatot 8 százalékponttal meghaladó mértékű kamata megfizetésére, továbbá perköltség viselésére közigazgatási jogkörben okozott kár címén.

Arra hivatkozott, hogy az I. rendű alperes jegyzője jogszerűtlenül döntött az általa üzemeltetett vendéglátóhely bezárásáról. Ezt követően pedig a megjelölt hiányosságokat pótolta, tehát a végrehajtás felfüggesztésének lett volna helye, nem pedig a vendéglátóhely bezárásával kapcsolatos határozat végrehajtásának a fennálló kizárási ok ellenére. Követelte a bérleti díj, a munkabér költség és a megromlott áruk ellenértéke formájában felmerült tényleges kárának, elmaradt hasznának, továbbá 10.000.000 forint sérelemdíjnak a megfizetését. Utóbbit arra alapította, hogy az önkormányzat képviselője az önkormányzat nevében a felperes üzletéről valótlan állításokat közölt.

Az I. rendű alperes ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását kérte. Elsődlegesen passzív perbeli legitimációjának hiányára hivatkozott, mert a jegyző intézkedése során nem az önkormányzat, hanem a polgármesteri hivatal vezetőjeként jár el. Érdemben vitatta a jogellenesség és a felróhatóság fennállását. Álláspontja szerint nem tekinthető kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedésnek, hogy a kizárás tárgyában hozott döntés közlését megelőzően fogantatosított végrehajtási intézkedéseket.

A II. rendű alperes ellenkérelme szerint az I. rendű alperes által előterjesztett védekezést kérte irányadónak tekinteni.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek bruttó 500.000 forint, míg a II. rendű alperesnek bruttó 250.000 forint perköltséget, továbbá külön felhívásra az államnak 1.500.000 forint eljárási illetéket. Ítéletének indokolásában a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:548. §-ának (2) bekezdése és Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 41. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a II. rendű alperes passzív perbeli legitimációval nem rendelkezik, mert a jegyző a képviselő-testület keretén belül működik, mivel azonban a képviselő-testület nem jogi személy, ezért az önkormányzat felelős a jegyző magatartásáért.

Az I. rendű alperes elleni kereseti kérelem körében elsődlegesen kifejtette, hogy a kár az adott esetben rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, így tehát a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség speciális feltételei fennállnak. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletére hivatkozással azonban kifejtette, hogy az I. rendű alperes jogszerűen rendelte el a vendéglátóhely bezárását a VIII/I-25.018/20/2015. számú határozatával, ezért tehát felelősség nem terheli.

A végrehajtás felfüggesztésének elmulasztása körében kifejtette, hogy az I. rendű alperes kizárási okot jelentett be, ezért az I. rendű alperes akkor járt volna el jogellenesen, ha a kizárási ok észlelését követően intézkedett volna az ügyben. Megalapozottan hivatkozott a felperes arra, hogy az I. rendű alperes jogellenesen járt el, amikor a kizárási ok fennállásának észlelését követően foganatosította határozatának végrehajtását. Csak akkor járhatott volna el ugyanis az ügyben, ha nem maga jelenti be az elfogultságot. Ezzel együtt rögzítette azonban az elsőfokú bíróság, hogy a felperes kára nem az I. rendű alperes magatartásával áll okozati összefüggésben. Ezek a károk ugyanis akkor is bekövetkeztek volna, ha a felperes az I. rendű alperes által jogszerűen elrendelt ideiglenes bezárásnak eleget tett volna. A felperes saját jogsértő magatartása volt az, amely megelőzte az I. rendű alperes végrehajtás foganatosítására irányuló eljárását. A felperes saját felróható magatartására hivatkozik. Az ok-okozati összefüggés hiánya miatt tehát a felperes kártérítési igénye alaptalan. Kifejtette ugyanakkor, hogy a felperes a kár vonatkozásában kereseti kérelmét pontosan nem is dolgozta ki, és a kárt összecszerűségében sem bizonyította.

A bíróság a sérelemdíj iránti igényt sem találta megalapozottnak, mert az önkormányzati képviselő időszaki lapban tett kijelentése nem tekinthető a felperes személyét sértő valótlan tényállításnak, az ott szereplő tények valóságát ugyanis az I. rendű alperes igazolta.

Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és azt kérte, hogy a másodfokú bíróság keresetének adjon helyt. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az első fokon eljáró bíróság új eljárás lefolytatására, továbbá az alpereseknek az első- és másodfokú perköltsége megfizetésére kötelezését kérte azzal, hogy képviselője áfakörbe tartozik.

Fellebbezésének indokolásában arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság maga is megállapította, hogy az I. rendű alperes jogellenesen járt el, amikor a kizárási ok fennállásának észlelését követően foganatosította határozatának végrehajtását. Tévesen utalt ugyanakkor arra, hogy saját felróható magatartására hivatkozott volna. Ő csak azt hangsúlyozta, hogy amennyiben az I. rendű alperes nem jelenti be a kizárási okot, úgy a hiánypótlási beadványok elbírálása nyomán az üzlet bezárásának jogalapja megszűnt volna, és ezért a végrehajtás felfüggesztésének lett volna helye. Előadta, hogy az I. rendű alperes a kizárási ok bejelentésével maga teremtett olyan helyzetet, hogy a felperes számára semminemű jogorvoslati lehetőség nem volt. Ezen túl a Ptk. 1:4. §-ának (3) bekezdése kimondja, hogy a másik fél felróható magatartására hivatkozhat az is, aki maga felróhatóan járt el. Kölcsönös

felróható magatartás esetén a károsult követelheti a kárának azt a részét, amely nem önhibája következménye. Az adott esetben a kár kizárólag az I. rendű alperes jogellenes magatartásával áll okozati összefüggésben, ha ugyanis az I. rendű alperes nem jelenti be a kizárást, a felperes beadványait elbírálja, akkor a bezárás kikényszerítése helyett maga is megállapíthatta volna, hogy a bezárásnak nincs jogalapja. Vitatta, hogy a kár összecszerúségét a perben nem bizonyította volna.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes perköltségben marasztalását kérték azzal, hogy jogi képviselőjük áfakörbe tartozik.

Előadták, hogy az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I. rendű alperes jegyzője az ideiglenes bezárást elrendelő határozatát jogszerűen hozta meg. Márpedig a Ptk. 6:520. §-a szerint nem jogellenes a károkozás, ha a károkozó a kárt jogszabály által megengedett magatartással okozza.

A hiánypótlások elbírálása ügyében a kizárás bejelentésére tekintettel nem járhatott el az I. rendű alperes, a végrehajtás felfüggesztéséről csak a felügyeleti szerv dönthetett volna. A felperes alaptalanul sérelmezi a kizárás bejelentését, az I. rendű alperes ugyanis jogosult volt a kizárást bejelenteni magával szemben.

Megjegyezték, hogy a felperes fellebbezésében a végrehajtás elrendelése és a károk közötti ok-okozati összefüggés hiányát nem vitatta. Az ok-okozati összefüggés hiányára tekintettel pedig a felperes alaptalanul hivatkozik a Ptk. 1:4. §-ának (3) bekezdésére. A felperes kárigénye tehát akkor lenne megalapozott, ha a bezárást elrendelő VIII/I-25.018/20/2015. számú határozat lett volna jogsértő. A bezárást elrendelő végzés végrehajtásának kikényszerítése iránti eljárás jogellenessége az oksági láncolatban időben később helyezkedik el, így a kár felmerülésének oka nem ezen jogellenes eljárás, hanem maga a bezárást elrendelő határozat, amely azonban nem volt jogellenes.

A fellebbezés alaptalan.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes a keresetét teljes egészében elutasító elsőfokú ítélet ellen az alperesek keresete szerinti marasztalása érdekében fellebbezett, így tehát az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228. §-ának (4) bekezdése értelmében fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése. Ennek következtében a másodfokú felülbírlata az elsőfokú döntés egészére kiterjedt. Ennek során az ítélőtábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta, lényeges eljárási szabálysértést nem vétett, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, és a tényállást helyesen állapította meg. A másodfokú bíróság az abból levont jogi következtetésével és döntésének indokolásával is - egy lényeges kérdéstől eltekintve - maradéktalanul egyetértett.

A felperes fellebbezésében másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését is kérte, azt azonban nem jelölte meg, hogy pontosan milyen okból. Pusztán arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a kár összecszerúségével kapcsolatos bizonyítékaival mélyebben nem foglalkozott. Ez azonban nem tekinthető az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokoltá tevő lényeges eljárási szabálysértésnek, mivel az elsőfokú bíróság a felperes keresetét a jogalap hiánya miatt utasította el, így az összecszerúség bizonyításával és a bizonyítékok értékelésével ítéletében nem is kellett foglalkoznia. Az elsőfokú ítélet Pp. 252. §-a szerinti hatályon kívül helyezésének tehát nem volt indoka.

A felperesnek az elsőfokú ítélet megváltoztatásával kapcsolatos fellebbezési kérelme tekintetében mindenképp el kell említeni a másodfokú bíróság, hogy a felperes egyetemlegesen kérte az alperesek marasztalását, noha a többiek közös károkozásának a Ptk. 6:524. §-ában szabályozott törvényi tényállás egyetlen tényállási elemét sem adta elő, és mindkét alperes esetében ugyanazon károkozó magatartásra hivatkozott. Az elsőfokú bíróság meg sem kísérelte feloldani azt az ellentmondást,

hogy mindkét alperes ugyanazzal a magatartással közösen nem okozhatott kárt: a magatartást vagy egyikük, vagy másikuk tanúsította, azaz vagy az egyik a felelős, vagy a másik. Valójában inkább arról volt szó, hogy a felperes maga sem tudta, vagy akarta eldönteni azt, hogy az alperesek közül az adott esetben melyik tartozna helytállni esetleges jegyzői károkozás esetén. Erre nézve a perben az alperesek azt adták elő, hogy az adott esetben az I. rendű alperes felelősségének megállapítása kizárt, és a jegyző magatartásáért a II. rendű alperes tartozik felelősséggel. Ezt az érvelést az elsőfokú bíróság nem osztotta, és a II. rendű alperessel szemben a keresetet elutasította, az I. rendű alperes felelősségét pedig érdemben vizsgálta, álláspontja azonban az alábbiak szerint téves.

A jegyző által államigazgatási jogkörben okozott károkért történő felelősség tekintetében a Ptk. lényegében semmilyen változást nem hozott, mert továbbra is szabályozatlan, hogy a jegyző károkozásáért ki felel. Az azonban nem kétséges, hogy bár jogi státusza az új Mötv.-ben is bizonytalan, de egyrészt a jegyző továbbra sem jogi személy, másrészt pedig eljárása során közhatalmi jogkört gyakorol minden olyan esetben, amikor az Mötv. 81. §-ának (3) bekezdése alapján az adott ügyet a jogszabály hatáskörébe utalja. Ebből az következik, hogy a jegyző által okozott kár közigazgatási jogkörben okozott kár, de azért a jegyző - jogi személyiség hiányában - a Ptk. 6.548. §-ának (2) bekezdésére tekintettel nem saját személyében felelős. Helyette az a jogi személyiséggel rendelkező közigazgatási szerv tartozik felelősséggel, amelynek keretében működik.

E szerv kilétének megállapításához abból kell kiindulni, hogy a jegyző tevékenységét továbbra sem önállóan, hanem egy szervezet, mégpedig az Mötv. 81. §-ának (1) bekezdése alapján vezetése alatt álló polgármesteri hivatal szervezeti keretei között gyakorolja. A perbeli esetben is a polgármesteri hivatal illetékes ipari és kereskedelmi osztálya munkatársainak közreműködésével, a polgármesteri hivatal keretén belül, hatósági eljárásban hozta meg a felperes által sérelmezett döntéseit, és fejtette ki támadott magatartását.

Kétségtelen, hogy az Mötv. 41. §-ának (2) bekezdése alapján a jegyző - és egyébként maga a polgármesteri hivatal is - a képviselő-testület önkormányzati feladatokat ellátni hivatott szerve. Az azonban, hogy a jegyzőnek az önkormányzat működésének támogatása, döntéseinek előkészítése és végrehajtása is feladatkörébe tartozik, nem változtat azon a tényen, hogy államigazgatási feladatait nem a képviselő-testületen, vagy - a csak absztrakt jogi fogalomként létező - önkormányzaton, hanem a polgármesteri hivatal apparátusán keresztül látja el. Kézenfekvő ezért őt inkább a polgármesteri hivatal mint a képviselő testület, vagy az önkormányzat részének tekinteni. A jegyző tehát a polgármesteri hivatal keretében működik. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 7. §-ának (1) bekezdése miatt pedig a költségvetési szervek jogi személyeknek minősülnek, ezért a polgármesteri hivatal is jogi személynek tekinthető, azaz teljesíti a Ptk. 6.548. §-ának (2) bekezdése által a közigazgatási jogkörben okozott kárárt helytállni köteles közigazgatási szervvel szemben támasztott törvényes követelményeket. A fentiekre tekintettel a Ptk. 6.548. § (2) bekezdésének alkalmazása során a polgármesteri hivatalt kell a jogi személyiséggel nem rendelkező jegyző tevékenységért felelős közigazgatási szervnek tekinteni. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű alperes felelősségét elutasító döntés indokolása tekintetében módosította, mivel a fentiek szerint az I. rendű alperes marasztalásának a perben nem lehetett helye.

A felperes keresetének érdeme tekintetében az elsőfokú bíróság által az I. rendű alperes kapcsán kifejtetteket viszont maradéktalanul osztotta a másodfokú bíróság azzal, hogy azok értelemszerűen valójában a II. rendű alperessel szembeni kereset elutasításának indokaiként helytállóak. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel e körben az elsőfokú ítéletben kifejtetteket mindössze az alábbiakkal egészíti ki a másodfokú bíróság.

A perbeli esetben a felperes vagyoni kárait az általa működtetett vendéglátó hely üzemszünetéből eredeztette. Az üzemszünet oka azonban valójában nem a II. rendű alperes 2015. szeptember 4-én hozott végrehajtási intézkedése, hanem a jegyző 2015. augusztus 18. napján kelt határozata volt, mert ez alapján a felperesnek azonnal be kellett volna szüntetnie a tevékenységét. Az üzemszünet kizárólag azért kapcsolódik látszólag a szeptember 4-i intézkedéshez, mert a felperes jogellenesen és felróhatóan nem tett eleget az augusztus 18-i határozatnak, és önként nem szüntette be a tevékenységét. Ha a Ptk. 1:4. §-ának (1) bekezdése szerint úgy jár el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható lett volna (bezárja az üzletet), akkor a szeptember 4-i határozat meghozatalának szükségessége fel sem vetődik. Nem arról van tehát szó, hogy a II. rendű alperes szeptember 4-i határozata jogellenesen kárt okozott, hanem arról, hogy a jegyző augusztus 18-i jogszerű intézkedése szükségszerű anyagi következményeinek egy részét a felperes jogellenesen elhárította (mert az üzlet csak rövidebb ideig volt zárva), és károknak csak egy része következett be.

A Ptk. 1:4. §-ának (2) bekezdése miatt viszont a felperes saját felróható magatartására (az üzlet bezárásának elmulasztására), illetőleg annak következményeire (szeptember 4-én az üzlet még nyitva volt) előnyök szerzése végett a felperes nem hivatkozhat. A II. rendű alperes szeptember 4-i határozata és a felperes üzemszünetének anyagi következményei között tehát nincs okozati összefüggés, utóbbiak a jegyző augusztus 18-i határozatának következményei.

A felperes azonban a kár okaként erre sem hivatkozhat eredménnyel, mert az a közigazgatási bíróság ítélete alapján teljes egészében jogszerű volt. A II. rendű alperes pedig a felperes hivatkozásával ellentétben jogosult volt a saját maga kizárását bejelenteni, aminek egyébként azért sem volt jelentősége, mert a felperes a kizárási okot korábban már maga is bejelentette, a II. rendű alperes tehát valójában ezért nem járhatott el. Az pedig, hogy a jegyző a kizárás mindkét oldali bejelentését követően a felperes beadványait a mielőbbi újranyitás érdekében nem bírálta el, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 42. §-a alapján szintén nem jogellenes. Így tehát a II. rendű alperes sérelmezett intézkedései, illetve mulasztásai részben nem állnak okozati összefüggésben a felperes vagyoni káraival, részben pedig teljes egészében jogszerűek voltak. Ennek következtében a felperes nem követelheti a károk II. rendű alperes általi megtérítését sem.

A sérelemdíj elutasítása körében a másodfokú bíróság azzal egészíti ki az elsőfokú ítélet indokolását, hogy a felperes nem tudott megjelölni olyan jogszabályt, ami alapján a települési önkormányzati képviselő magatartásáért az önkormányzat, de különösen a polgármesteri hivatal felelős lenne. Az alperesek tehát a képviselő sajtónyilatkozatáért annak valótlansága esetén sem felelnének.

Erre tekintettel a felperes keresete teljes egészében megalapozatlan, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta, annak indokolását pedig a fentiek szerint módosította.

A felperes eredménytelenül fellebbezett, így tehát a másodfokú eljárásban pervesztesnek minősül, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján másodfokú perköltséget is köteles fizetni az egyetemlegesen jogosult alpereseknek, melynek összegét a másodfokú bíróság a költségrendelet 3. §-ának (2) bekezdés a) és b) pontja, valamint (5) bekezdése alapján a fellebbezésben vitássá tett 38.000.000 forintos értékből kiindulva állapította meg, arra is figyelemmel, hogy az alperesi képviselőt nyilatkozata szerint áfafizetési kötelezettség terheli. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. §-ának (1) bekezdés g) pontja alapján tárgyi illetékfeljegyzési jogos perben le nem rótt 2.500.000 forint fellebbezési illeték megfizetésére az Itv.

74. §-ának (3) bekezdése és a költségmentességnek a bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján a felperest kötelezte a másodfokú bíróság.

, 2018. január 16.

. Hóbl Katalin s.k.

a tanács elnöke

. Örkényi László s.k.

előadó bíró

Dr. Gyuris Judit s.k.

bíró

A kiadmány hitelül: